

Repola-seuran vuosikokous

Repola-seuran 12. vuosikokous pidettiin 31.3.-96 Helsingissä KSS:n heimojuhlan yhteydessä. Hallituksen jäsenten lukumäärä muutettiin neljästä kuuteen. Äänestyksen jälkeen valituiksi tulivat Heikki Palaskari (Pekka Mauranen), Pekka Pääntönen (Ville Pääntönen), Erkki Mauranen (Tuula Kilpeläinen), Tuija Pohjonen (Ville Keynäs), Martti Pottonen (Markku Pottonen) ja Juhani Kyöttinen (Martti Nesterinen).

Hallituksen päätöksen mukaisesti puheenjohtaja valitaan 3.8.-96 Lieksassa pidettävässä

ylimääräisessä kokouksessa. Siihen saakka puheenjohtajan tehtäviä hoitaa varapuheenjohtajaksi valittu Erkki Mauranen.

Kokouksen alussa luovutettiin seuran ensimmäiset standardit Leo Homaselle ja Erkki Mauraselle tunnustuksena pitkäaikaisesta ja ansiokkaasta toiminnasta seuran päämäärien hyväksi.

Kesän ohjelmassa on matka Repolan praasniekkaan 10.-13. heinäkuuta sukulaisia tapamaan, juhlimaan ja keskustelemaan yhteisistä asioista. -EM

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET

Kutsun tuonilmaisiin sai 4.2.1996 Oulussa Paula Tervo, o.s. Tervonen. Hän oli syntynyt Vuonnissa 1.5.1914. Isä oli Vasselei Riionpoika Tervos ja äiti Elena Romanantytär Lettijev.

Äiti ja isä, Paula ja viisi sisarusta sekä ämmö Iro Malinen tulivat helmikuussa 1922 Vienan heimopakolaisina Lonkan kautta Juntusrantaan. Vähitellen Viipurin Turkinlaakson leirin ja Kymminlinnan kautta päästiin vakinaiseen asuinpaikkaan Paltamon Vaarankylälle.

Paula kävi Karjalan Pakolaiskoulun Kiehimässä ja kansakoulun Melalahdessa. Pakolaistyön työelämä alkoi apulaisena maataloissa ja sitten seurasi Oulussa kutomaoppia Kotkansalon kauppiaspuheehdessa. Oulun seudulla mm. Pateniemen sahalla työskenteli paljon Vienasta tulleita pakolaisia. Niin Paula ja Uhtuan Röhöstä tullut Paavo Yrjönpöika Tervo (Terentjev) tapasivat Oulussa ja menivät yhteen. Molemmat pääsivät töihin Pateniemen sahalle ja olivat myös aktiivisesti mukana Pateniemen Karjalakerhossa. Perhe kasvoi ja alkoi oman talon rakentaminen Patelan Risuniityyn. Sittemmin Paavo sairastui ja kuoli. Talo jäi vesikattoon. Näin Paula Tervo jäi 39-vuotiaana leskeksi kasvattamaan lapset: kaksi tytöä ja neljä poikaa. Talo valmistui myös ja Paula palveli Oulu Oy:n Pateniemen sahaa eläkkeelle pääsyyn saakka.

Vaikka voimat viimeisinä vuosina vähenivät, hän saattoi loppuun asti asua omassa talossaan poikansa Leon kanssa. Ja kun terveys ei enää olisi kestänyt omakohtaista matkustamista rajan taakse Vuonniseen, lasten ja sisarten matkakertomukset ja videot kertoivat Paulalle millaisia olivat nyt ne Vuonnisen maisemat, joista piti paeta 8-vuotiaana yli 70 vuotta sitten. Paulalle palautui monia

lapsuuden muistumia mieleen. Juttua riitti vaikkapa Riikolan niemen Veteheisen kivistä ja Onufrien riihestä, ämmön mökistä, Romanen talosta, leikkikavereista ja isän uudistalosta, joka jäi keskenkän kysky Suomeen lähtöön tuli.

Paula Tervo.

Paulan siunasi Oulun Katedraalissa kirkkoherra Raimo Kiskinen lasten, lastenlasten, siskojen ja muiden läheisten läsnäollessa.

Pakolaispoika Ville Jaakon ent. Jakovleff muutti manan majoille 15.5.-96 Haukiputaalla.

Ville täytti vuoden alussa 96-vuotta. Hän oli syntynyt 25.3.1900 Rukajärven Marjo-vaarassa.

Veljeksiä oli kolme; Panfila, Gauro ja Ville ja heidän elämänpolkinsa risteili aito karjalaiseen tyyliin idästä länteen ja takaisin.

Bolshevikkiarmeijan upseerin ura ei liene veljessarjaa liiemmin kiinnostanut, koska he 1920-luvun alussa siirtyivät Suomeen ja palasivat takaisin Karjalan kansannousun alkaessa metsäsiissarmeijaan Rukajärven suuntaan.

Panfila-veli jäi sotantereclle, mutta Villen ja Gauron matkan suuntana oli jälleen Suomi ja Kuhmo, jossa Ikolan pappilan muukalaisleiriltä löytyi heillekin olintilaa ja leipä alkoi lohjeta metsätöistä.

Onnea Kalevala-yhtyeelle!

Veikko Pällisen johtama kansanlaulu- ja tanhuyhtye Kalevala on saanut kansankuoron kunnianimen. Karjalan tasavallan kulttuuriministeri Tatjana Kalašnik allekirjoitti toukokuun alussa päiväkäskyn jossa todetaan Kalevala-yhtyeen ansioik-

si kansallisen kulttuurin kehittäminen, kansallisten perinteiden vaaliminen ja erinomainen taso. - Uhtuan praasniekassa 6.-7. heinäkuuta jokainen voi itse todeta näiden perustelujen paikkansa pitävyyden.

KARJALAN HEIMON seuraavan numeron aineisto tulee lähettää toimitukseen viimeistään 22.7. mennessä.

Vepsäläisillä on pulaa opettajista

Vepsäläisen volostin kolmessa koulussa opiskelee Vepsän kieltä 170 koululaista ja kolmessa päiväkodissa äidinkielen alkeita opettelee 80 lasta. Koulujen pääongelma on opettajien puute. Vasta tänä vuonna valmistuu Petroskoin yliopistosta ensimmäinen ryhmä karjalan ja vepsän opettajia. (KS)

peräisin olleen Korban tsasounan mallin mukaan. Tsasouna pyhitettiin Jerusalemilaisen Jumalanäidin ikonin mukaan. Samanniminen ikoni tuotiin aikoinaan evakkomatalla vanhasta Lintulasta ja on nyt kunniaipaikalla luostarin kirkossa.

Arvonimet

Vepsän kirjakielen kehittäjälle ja 27 vuotta äidinkieltään tutkineelle Nina Zaitsevalle on myönnetty Karjalan tasavallan ansioituneen tutkijan kunnianimi.

Nina Zaitseva.

• Lintulan luostarin hautausmaan tsasouna vihittiin heluntaina. Viime vuonna valmistunut pyhättö on rakennettu äänisniemeläisen, 1700-luvulta

REPOLA-SEURA

Repola-seuran ylimääräinen kokous ja kesätapaaminen pidetään lauantaina 3.8.1996 Lieksan ortodoksisen seurakunnan tiloissa Iljankatu 14.

OHJELMA:

Klo 13 rukoushetki kirkossa, khra Jari Jolkkonen.

Klo 14 ylimääräinen kokous seurakuntasalissa

- valitaan seuran puheenjohtaja

- keskustellaan ja päätetään muista esille tulevista asioista

Klo 15 ruokailu: karjalanpaisti lisukkeineen + kahvi 45 mk.

- ennakkoilmoittautuminen os. Raija Kareinen Niittytie 7,

81270 LIEKSA, puh. 975-523 453. Tilaisuudessa myydään

seuran standaaereja, jäsenmerkkejä ja arpoja.

Tervetuloa Lieksaan! Hallitus

Kuhmon Karjala-kerhossa molemmat toimivat innolla.

Veljesten matka jatkui jälleen yhdessä länttä kohti, ja leipäpuu löytyi Martinniemen sahalta. Sieltä löytyi Vilelle emännäksi Jyväskylästä tyttö Olga. Martinniemen Karjalakerho sai heistä nyt jäseniä. Vielä kerran Villenkin matka suuntautui itään sotien syytessä; sen muistona eläkkeen jatkoksi ropsahti rintamalisääkin.

Olga kuoltua jokunen vuosi sitten Ville suunnitteli muutavansa vielä kerran itään, Kuhmoon, vanhojen tuttavien luokse. Vanhoista tuttavista hän itse oli vanhin, ja nuoremmatkin Karjala-kerholaiset ovat jo nurmen alla. Haaveeksi jäi myös suunnittelemani "mäne tiijä jos Marjovaaraan"-retkikin.

Ville sai viimeisen leposijansa Haukiputaan kalmistun multiin. - A.M.

Ville Jaakkonen.

Sotilasmestari Risto (Gri-gori) Saavinen kuoli 17.3.96 Torniossa. Hän oli syntynyt 1.4.1931 Jaakkimassa, missä hänen isänsä Vasili toimi maanviljelijänä ja kauppianaan sotavuosiin saakka, sen jälkeen perhe asui Torniossa. Isän syntymäpaikka oli Kontokki.

Sotilasuransa Risto aloitti Rovaniemellä ja toimi sittemmin Lehtovaaran tutka-aseman esimiehenä Kainuussa v.v. 1964-85. Hän oli aktiivisesti mukana ort. seurakuntatyössä ja lämmän kirkollisuus yhdistyksenä hänessä vilpittömään isänmaanrakkauteen.

Toini Netsäinen o.s. Pääkkönen kuoli 17.4.-96 Kemissä. Hän oli syntynyt Liek-sassa 3.5.1914.

Lastentarhan opettaja Anne Maarit Pärviäinen o.s. Kononen kuoli 23.3.-96 Helsingissä. Hän oli evakkoperheen lapsi, syntynyt 22.12.1959. Sukujuuriltaan Anne oli suojärveläinen, kyykkäpappa Niilo Kosonen nuorin tytär.

Toimistovirkailija Aune Tuulikki Tanskanen kuoli 23.3.-96 Helsingissä. Hän oli syntynyt 10.8.1912 ja oli sukujuuriltaan Aunuksen säämäjärveläisiä. Hänen isänsä Pekka Palosaari kuului karjalaisiin johtomiehiin. -KP.

Hajapiirtoja Seesjärven seudun asutushistoriasta

Seesjärven karjalaiset ovat varhaisista ajoista asuneet suuren Seesjärven ympärillä Karjalan tasavallan keskiosassa. Mistä ja miten he ovat tänne tulleet? Karjalaisethan asustivat Laatokan seutuilla. Ole-tettavasti he vaelsivat riista- ja kalamatkoillaan ensin keskiseen Karjalaan ja myöhemmin yhä pohjoisemmaksi.

Nykyään on vaikea sanoa tai määritellä, milloin he todellisuudessa alkoivat siirtyä pohjoiseen ja milloin he muodostivat pysyviä asutuksia. Kansanmuistin, perimätiedon mukaan karjalaisien muutto Laatokan seuduilta alkoi vielä sukuyhteisöjärjestelmän kaudella.

Merkittävä käänne karjalaisen etnisessä historiassa on Pähkinäsaaren rauha vuodelta 1323, jolla vuosisadoiksi jaettiin karjalaiset ja suomalaiset. Sopimuksen määrittämän rajan länsipuolella alkoi kehittyä suomalainen kansakunta/ruotsalainen herruus ja itäpuolella karjalainen kansa/venäläinen eli novgorodilainen herruus.

Novgorodin ja Ruotsin sota sekä mainittu Pähkinäsaaren rauha aikaansaivat karjalaisien uuden muuttoaalton Laatokan seuduilta pohjoiseen. Näin vähitellen muodostui Selkin, Paatenen, Semsjärven ja osittain Lintajärven pogostoille sosiaalisen etnisen prosessin tuloksena sosiaalitaloudellinen ja etnokuulttuurinen alue nimeltään Seesjärven Karjala.

Tämän alueen ominaispiirteisiin kuuluvat kylmä ilmasto ja karut, kiviset hiekkamaat. Siellä on myös paljon kalaisia järviä, laajoja, läpipääsemättömiä soita, joissa on runsaasti rautamalmia sekä laajat metsäerämaat.

Ainoa lähde, josta saa tietoa näistä "Lapin kirkonkylästä" on Pisnaja kniga eli kirjoitettu kirja vuodelta 1597. Sen kopioita säilytetään Venäjän Tiedeakatemian Karjalan osaston tieteellisessä kirjastossa. Siinä on annettu tietoja Seesjärven alueen asutuksista ja kansan taloudellisista toimista. Näyttää siltä, että Selkin, Paatenen ja Semsjärven pogostat eli kirkonkylät käsittivät alueen, jonka eteläraja kulki Pyhäniemen tienoilla, pohjoisraja Ontajärvelä, länsiraja Lupalalmessa ja itäraja Saidoman-Karjalan

Maaselän luona. Yhteensä näissä kolmessa kirkonkylässä oli 481 taloutta ja 653 talonpoikaa (naista ei tuohon aikaan merkitty kirjoihin). Eniten asutusta oli Sellin kylässä (66 taloutta), Semsjärvellä 57 taloutta, Paatenessa 42 ja Suontalessa 17. Asutukset sijaitsivat pääosin suurten vesistöjen rannoilla. Kohtalaisen suuri talouksien ja asukkaiden määrä viittaa siihen, että Seesjärven alue oli asutettu paljon ennen Pisnaja knigan laatimista.

Seesjärven Karjala on runsasjärvisä aluetta. Suuren Seesjärven ja Sellinjärven lisäksi on mainittava Voijärvi, joka sijaitsee Seesjärven luoteispuolella. Juuri sen rannalla sijaitsee vanha karjalainen kylä Jukkoguba, jonka asutus oli saanut perimätiedon mukaan alkunsa jo ennen Pietari Suuren hallituskautta. Muiden asutuksien mukana Jukkoguba mainitaan Lapin pogostoja kuvailevassa Pisnaja knigassa. Tiedoissa vuodelta 1905 mainitaan, että Rechka Navalokin kylässä neljä perhettä = 30 henkeä ja Jukkogubassa 22 perhettä = 149 henkeä. Perimätiedon mukaan sinne asettui ensimmäisenä asumaan Jukkoniemen mies. Hän oli tullut pohjoisesta, Uhtualta tai vielä kauempaa Lapista saakka. Eipä siis suotta näihin saakka tuon kylän asukkaita kutsuttu nimellä "lappi".

Jukko asettui ensin niemenenään (Jukkoniemi) ja muutti sitten lahteen (Jukonlahti). Jukon asuinpaikka ihmiset ni-

mittivät Rechka Navalok-karjalaisittain Loshken kylä (sukunimi Loshkin).

Lahden yli järven länsirannalla asusteli Prokko-niminen mies perheineen; siitä tuli tämän asutuksen karjalainen nimi Prokkola/Prokon kylä. Puolentoista kilometrin päässä Loshken kylästä oli yksinäistalo, huuttori, nimeltään Tikku. Siellä asui yksi Loshkinien perheistä ja yhdessä nämä kolme asutusta saivat nimekseen Jukkoguba.

Täällä asuvat ihmiset olivat raatajarahvasta, jotka kovalla työllä hankkivat elantonsa. Ympäriöllä oli jylhät metsät, joissa oli riistaa ja lintuja. Järvet takasivat kalansaannin. Aikaa myöten metsiä hakattiin ja muokattiin pelloiksi vilja ja muiden tuotteiden kasvattamista varten. Ihmiset oppivat myös pitämään karjaa. Ennen vallankumousta ne, joilla oli hevonen, olivat metsätoissa tai vetivät rautamalmia Tumbajärvestä ja muualta rautatehtaalte. Kaikki maataloustyöt tehtiin ikivanhoilla työkaluilla, pellot kynnettiin puisilla aatroilla, karhittiin risukarhilla, kylvettiin käsin ja leikattiin vilja sirpillä riiheessä puittavaksi ja käsin jauhettavaksi, heinät niitettiin etäisiltä metsäniityiltä.

Vallankumous muutti heidän perinteisen elämänsä kokonaan ja vihdoin teki lopun tästä kylästäkin.

TAISTO KAINULAINEN
Paatene

Heimolaisia etsitään

Rugatšova Matrona Fjodorovna (isän nimi Peura), joka syntyi Kiviniemessä Prääžän piirissä (ent. Säämäjärvi) vuonna 1921, etsii sukulaisiaan Suomesta.

Matronan isä oli suomalainen: Peura Fjodor Semjonovitš. Isoisä oli siten Simo Peura. Fjodorin syntymävuosi ei ole tiedossa, mutta nyt hän olisi yli 100-vuotias, jos eläisi. Fjodor oli syntynyt Suojärven Hautavaarassa, mutta jäi tuntemattomasta syystä pikkupoikana yksinään eroon perheestään Venäjän puolelle. Hänellä oli perheestään valokuva, jossa olivat seuraavat henkilöt: isä, äiti, itse

Fjodor (lapsista nuorin), sisko ja veli. Fjodor oli saanut jostain tietää, että veljellä oli myöhemmin poika nimeltä Alvi.

Fjodor otti karjalaisen vaimon, Marfa Vasiljevnan, Kiviniemestä. Heillä oli viisi lasta: Pekka, Ivan, Alvi (s. 1933; harvinainen nimi oli annettu Suomessa elävän veljenpojan mukaan), Anna ja Matrona. Nykyään Alvi asuu Petroskoin lähellä Pai-nimisessä työläisasutuksessa (Prioneskogo rajon).

Tietoja sukulaisista pyytää Matrona Rugatšova, osoite: 186139 Karjala, Posolk Sodden, Priäžinski rajon.